METODICA PREDĂRII LIMBILOR

IMPORTANȚA METODEI COMPARATIVE ÎN PREDAREA GRAMATICII LIMBII ROMÎNE ÎN ȘCOLILE MAGHIARE

DE

A. FORIS

Urmînd cu fermitate linia marxistă în rezolvarea problemei naționale, partidul și guvernul nostru au lichidat regimul de asuprire națională, aplicat minorităților naționale sub regimul burghezo-moșieresc, au acordat drepturi egale tuturor minorităților naționale, creînd cele mai favorabile condiții pentru dezvoltarea lor multilaterală prin organizarea și dezvoltarea învățămîntului în limbile minorităților naționale. Azi, în Republica Populară Romînă, sînt peste 3.300 de școli elementare și medii și numeroase instituții de învățămînt superior create pentru minoritățile naționale.

O problemă centrală și de mare importanță în aceste școli o constituie predarea limbii romîne, deoarece cunoașterea perfectă a limbii romîne este necesară fiecărui om al muncii din patria noastră, aparținînd oricărei naționalități. Ea ajută la lichidarea izolării și neîncrederii din trecut între naționalități, adîncește legăturile de prietenie ale acestora cu poporul romîn, alături de care ele construiesc socialismul și luptă pentru apărarea păcii. Cunoașterea perfectă a limbii romîne de către minoritățile naționale din Republica Populară Romînă contribuie, în mare măsură, la consolidarea unității politico-morale a poporului muncitor din patria noastră, la dezvoltarea economică și culturală a scumpei noastre patrii.

Profesorii și învățătorii care predau limba romînă în școlile cu limba de predare a minorităților naționale trebuie să muncească în așa fel, ca elevii să iubească limba romînă, să nutrească sentimente de prietenie și fraternitate față de poporul romîn și de devotament față de scumpa noastră patrie.

Învățămîntul limbii romîne, în școlile minorităților naționale din Republica Populară Romînă a obținut unele succese după reforma învățămîntului, dar

BDD-A10217 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:27 UTC)

aceste succese nu sînt încă mulţumitoare. Mai apar multe lipsuri în cunoştinţele de limbă romînă ale elevilor maghiari. Vocabularul lor este încă foarte sărac, mînuirea şi formarea propoziţiilor este limitată. Elevii maghiari nu ştiu să lege bine cuvintele în propoziţii, fac grave greşeli ortografice. Aceste lipsuri provin din faptul că pînă în prezent nu s-a publicat o metodică a predării limbii romîne în şcolile minorităţilor naţionale, iar manualele de limba romînă pentru clasele a VI-a — a X-a ale şcolilor cu limba de predare maghiară nu sînt corespunzătoare.

Necunoscînd metodele şi procedeele cele mai indicate pentru predarea limbii romîne şi în special a gramaticii, profesorii de specialitate din şcolile cu limba de predare maghiară nu pătrund în esenţă problemele de gramatică studiate şi îndrumează greşit pe elevi spre învăţarea pe de rost a definiţiilor şi regulilor gramaticale, neştiind să lege teoria de practică.

Experienţa şcolii sovietice dovedeşte că cea mai bună metodă de predare a gramaticii unei limbi străine este metoda comparativă. Prin confruntarea faptelor şi elementelor gramaticale este înlăturată predarea formală şi învăţarea mecanică a gramaticii unei limbi străine. Această metodă asigură atît participarea activă şi conştientă a elevilor la explicarea regulilor de modificare şi de îmbinare a cuvintelor în propoziţii, cît şi însuşirea lor temeinică, durabilă şi trainică. Astfel, orele de gramatică nu se vor rezuma numai la simple enunţări sau dictări de definiţii. Experienţa bogată a şcolii sovietice dovedeşte că predarea gramaticii unei limbi străine trebuie să se sprijine pe cunoştinţele însuşite de elevi la studiul gramaticii limbii materne. Profesorul sau învăţătorul trebuie să folosească metoda comparativă, fără a transforma lecţiile într-un studiu de gramatică comparată. El trebuie să folosească definiţiile şi regulile de gramatică a limbii materne pentru explicarea fenomenelor gramaticale ale limbii străine, acolo unde acestea corespund, şi să concentreze atenţia elevilor asupra a ceea ce este esenţial în studiul gramaticii, asupra regulilor de modificare şi de îmbinare a cuvintelor în propoziţii, întărind aceste reguli cu exemplele necesare.

Pentru explicarea gramaticii limbii romîne e necesar ca profesorul de specialitate din şcolile maghiare să scoată în evidenţă fenomenele gramaticale specifice limbii romîne, sprijinindu-se atît pe asemănările cît şi pe deosebirile care există între limbile romînă şi maghiară. Pentru a face posibilă aplicarea acestei metode, profesorul de limba romînă trebuie să cunoască şi să studieze construcţiile gramaticale ale ambelor limbi.

La studiul gramaticii limbii materne, elevii maghiari au învăţat, de exemplu, că posesiunea în limba maghiară se exprimă:

sau cu ajutorul pronumelor posesive: *enyém, tied, övé, mienk, tietek, övék, enyéim, tieid, övéi, mieink, tieitek, övéik;*

sau cu ajutorul sufixelor posesive personale: *-m, -d, -a, -e, -ja, -je, -nk, -tok, -tek, -tök, -uk, -ük, -juk, -jük, -aim, -eim, -aid, -eid, -ai, -ei, -jai, -jei,*

BDD-A10217 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:27 UTC)

-aink, -eink, -jaink, -jeink, -aitok, -eitek, -jaitok, -jeitek, -jaik, -jeik, -aik, -eik.

De exemplu: a ceruza *az enyém* = creionul este al meu (*az enyém* este pronume posesiv). A ceruzá*m* piros = creionul meu este roşu (*-m* este sufix posesiv personal şi se leagă de substantivul respectiv).

Cu metoda directă a fost foarte greu de explicat elevilor maghiari, cînd se întrebuinţează *pronumele posesiv* şi cînd se întrebuinţează *adjectivul posesiv* în limba romînă. Elevii maghiari au învăţat numai formal, în mod mecanic, definiţiile pronumelui posesiv şi ale adjectivului posesiv, fără să poată folosi cunoştinţele teoretice în practică. Dar, sprijinindu-se pe cunoştinţele însuşite la studiul gramaticii limbii maghiare, profesorul de limba romînă le poate uşor explica elevilor maghiari că:

1. În limba romînă, ca şi în limba maghiară, pronumele posesiv ţine locul persoanei care posedă anumite lucruri sau fiinţe. De exemplu, în propoziţia: fratele meu este tractorist, *al tău* este strungar = Testvérem traktorista, *a tied* esztergályos, *al tău* este persoana care posedă ceva şi exprimă şi obiectul posedat (fratele este pronume posesiv, în limba maghiară *a tied* este la fel birtokos névmás=pronume posesiv.)

2. În limba romînă, spre deosebire de limba maghiară, cînd pronumele posesiv stă pe lîngă un substantiv lămurindu-l întocmai ca un adjectiv, se numeşte adjectiv posesiv. În limba maghiară în acest caz, posesiunea se exprimă cu ajutorul sufixelor posesive personale (birtokos személyragokkal). De exemplu în propoziţia: fratele *meu* este tractorist = Testvér*em* traktorista, *meu* este un pronume posesiv cu funcţie de adjectiv, lămurind înţelesul substantivului fratele; *-m* din cuvîntul *testvérem* este sufixul posesiv personal (birtokos személyrag).

Desigur că aceste asemănări şi deosebiri în ceea ce priveşte pronumele posesiv şi adjectivul posesiv, fiind cunoscute de profesorul de limba romînă, uşurează mult predarea şi explicarea pronumelui posesiv şi a adjectivului posesiv în limba romînă în şcolile cu limba de predare maghiară, iar în felul acesta, elevii maghiari înţeleg mai uşor particularităţile limbii romîne şi le însuşesc în mod conştient.

BDD-A10217 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:27 UTC)